

Egressy Zoltán

OLYAN CSÚNYA AZ A MOHA

A fejemet nem bírom el. Nem tudok fölállni, annyira megszédültem, nem bírom el magamat. Délelőtt még összeszedelődtem, azután jaj, de rosszul lettem. Ha fekszek, nem szédül annyira a fejem.

Nem ér az életem semmit, mikor mindig nyöszörögni köll, semmi se jó már.

Aszondja a lányom, ötven százalékra verte el a jég a szőlőjüket. Igen csúnya helyzet vót. Nemigen köll majd szüretelni nekik. Meny-nyit dógoztak vele, aztán pillanatok alatt elverte. Vótak kisebb karácsonyfáik is ültetve a kertbe, azt is elverte. Most meg a nagy meleg van. Ezt még akinek baja nincs, az is nehezen viseli. A nap is olyan erős, az unokámnak föléggett a keze, mikor kivitt a temetőbe, egész föl lett pirosodva.

A menyem hozott reggel epret, de csak keveset fogtam itt, nem vagyok úgy oda érte. Neki mindenféle gyümölcs kell, az az élete, mindet szereti. Hoznak nekem egy héten kétszer, háromszor is almát. Cseresznye most nem lesz sok, az idő miatt, meg a madarak is levagdálják. Azok a piszkos állatok bandákba járnak. Régebben nyulak gyűttek be a kertekbe. Arról most nem hallok, de kijebb, a fődeken vannak azok a nagy állatok, a szarvasok, csinyálják a bajt. Jaj, most mindenre rágyün a baj.

Este nem tudtam lefeküdni, annyira kíváncsi vótam, mer ment a tévébe ez a vetélkedés. Vót egy pocakos nő, jó nagy valagú, az eszetlenkedett, aztán kiesett. Hála istennek, mondom. Vót egy jappánszerű, olyan alacsony, azt bírom, azt a kis nőt. Vonalas a szeme, de nem barna bőrrű. Szép kis arca van, bárcsak az nyerné meg. Annak örülök, hogy az a nagy valagú kiesett. Igen sírt. Mondom, menne a francba, azt a nagy pocakját vinné már, aztán el is bocsátották. Jól tették.

A fiatal mind szép, az öreg mind csúnya. A Hajas néni, a bábaaszszony szokta mondani. De jól mondta, milyen jól tudta! Mikor a lányomat szültem, az vót itt. Sokat vesződtem, mire meglett, szenvedtem, az meg lefeküdt. Úgy aludt, mint a bunda. Az uram meg lakodalomba mulatott, reggel felé gyütt haza, én már igen beteg vótam, rá se fütytyentett. Részeg vót, eldöglött az is. Szegény anyósom vót csak velem. A Hajas néni úgy aludt egész éjjel, mint a ló, nem törődött az vele,

hogy jajgatok. Mikor meg a fiam született, előző este még segitettem rakni a szekeret az uramnak. Raktuk a sást. Mire hazagyűtt, mondja neki a szomszéd, hogy hej, Béla, siess, mer a fiad gyün elejbéd. Fiam? Meglepődött. Mikor elment, még semmi bajom nem vót, aztán mire gyűtt, már be vót kötözve a fia. De élt-halt a fociér, aztán pont aznap vót a hat-három. A magyar-angol. Ahogy hazagyűtt, nem a fiával törődött, hanem mingyá ment a meccset hallgatni a kultúrházba. Aszondta, utána gyün mingyá vissza. Nem a fiad az első, kérdezte az anyja. A meccs vót neki az első. Megnézte azér, jaj, édes kisfiam, te vagy? Te leszel a Béla. Aztán szépen elment.

Én Béla nevet nem akartam, de az uram aszondta, ő is az, az apja is az, meg annak az apja is, hát akkor legyen ez is Béla. Nekem annyira tetszett pedig a Tivadar. Gyorsan elment az uram beíratni, nehogy ne Béla legyen. Rosszul is lett vóna, ha nem Béla a fia.

Könnyen született, föl se vettem. Pedig jó bunkós fejű gyerek vót ám, ilyen kövér. Annyira jó kisbaba vót, este belepakoltam pelenkába, aludt egész éjjel. Reggel, mikor kibontottuk, húgyba, fosba, mindenbe vót, mégis aludt. Igen jó kisgyerek vót. Bár azután is az lett vóna. De kojtorogott, züllött. Pedig tudott ám tanulni, de a társaság előbbre való vót neki.

Elmúlt minden, pedig minden igaz vót.

A háború is igaz vót. Tizenhét-tizennyóc vótam a német időkbe. Az egyik német hű, de akart vóna érne éhhozzám. Mikor aztán a rusz-kik vótak, az egyik képes lett vóna itt maradni miattam. Aztán elmenesztették, ment a bandája után. Akart vóna maradni Magyarországon. Hát kinek köllött vóna egy ruszki? Nekem nem, a világér se. Aztán el akart venni egy fiatalember, magyar, de azt én elejítől kezdve nem akartam. Mégis el köllött mennem apámmal ilyen háztájnézőbe. Az apám ott sokszor rám nézett, mér nem beszélgetek én azzal a fiatalemberrel? Hát mit beszélgessek? Nekem nem köllött. Még azután is gyűtt párszor, a templomhoz is, mikor mise vót, mindig ott várt. Én meg kigyűttem, elfutottam. Mégis megint elgyűtt. Be vótam mérgeedve, egyszer megmondtam neki, ne gyűjjön. Sikerült is megszabadulnom. Ez nyáron vót, ősszel meg gyűtt az uram haza a fogságból. A búcsúba látott meg elsőben. De az anyja már ismert. Hát azér az más vót, mer az olyan hízelgő természet vót. Aztán az is lett az uram.

Pedig gyűtt utánam a Ferkó is, meg az uram testvére is. De a jóisten úgy akarta, hogy ez legyen az uram. Pedig de nem akartam eleinte. Nehezen szoktam ide. Abba az időbe minden második vasárnap vót

csak mise. Hiányzott, de még hogyan. Kimentem a kertbe, onnan néztem az otthoni templom tornyait. Mer idelátszott. Pedig otthon se vót ám jobb sorom, mint itt.

Az anyósom igen szeretett. Szép fehér, piros arca vót. A fiai nem hasonlítottak rá, az uram is igen barna bőrű vót, meg a testvére is. Az apjuk lehetett olyan. Nem ismerték, kicsik vótak, mikor meghalt. Urakat hordott hintóval. Az uram hatéves vót, mikor meghalt az apja. A testvére még kisebb. Aztán az egy szélhámos lett később. Az egyik gyereke vérmérgezést kapott kilencévesen.

Én meg mennyi vagyok már. Csak van egy baj, hogy nem szép a sírom. Aszondja a fiam, mindenszentekre majd szép lesz. Azt mondta, egyszer már ki vót pucolva. Erre nem emlékszek. Olyan csúnya az a moha körülötte. Mondtam neki meg az unokámnak is, hogy úgy érzem, én nem leszek már mindenszentekkor. Azt mondta a fiam, de-hogynem, beszélék hülyeségeket.

Az uram decemberbe halt meg, a sír már előbbre, november elejére meg lett csinyálva. Mondtam neki, nézzük meg. De hiába, a világér se tudtam rábeszélni. Úgyhogy végül nem is látta. Nem akart márványt. Hogy minek köllene annyit rá költeni. De azt igen mondogatta, hogy a fényképünket tetessük bele. Én meg arra mondtam, hogy minek. Aztán most mégis bánt, annyira akarta. Az lett vóna, ami itt van a falon, ketten vagyunk rajta. Harminchárom éves vótam, akkor gyűtt be a TSZ. Ezt a kívánságát nem csinyáltam meg neki, pedig de szerette vóna.

A hajamat meg köllene mosnom. Most nem szédülök már annyira. De lehet, hogy nem merek nekiállni. Nem piszkos ronda a hajam, de le kéne vágni majd. Csak azt nem tudom egyedül. Bajság van velem, bajság, jaj, istenem. A hülye agyammal addig üdögéltem, míg azt vettem észre, hogy majdnem leesek a székről, annyira elszédült a fejem. Nehezen vettem a lélegzetet is, a szívem feldobogott a fejem tetejére. Nem jó egyedül maradni, aztán már mióta így vagyok.

Szoktam álmodni az urammal. Múltkor is, mintha olyan szép óvatosan gyűtt vóna be, aztán itt az ágyam mellett megállt. Álmomba-e, vagy valóságba történt, nem tudom. Csak nézett egy darabig. Egyszer csak mondom neki, hát te mit keresel itt? Istenem, istenem. Aztán eltűnt, nem beszélgetett velem. Van, mikor beszél. Vót, hogy megkérdeztem, milyen helyed van, jó helyed van ott, ahol vagy? Aszondja, hát, mikor hogyan. Ezt felelte rá. Mondom, jó helyed van? Vagy pedig égsz a tűzbe? Ezt kérdeztem tőle. Nem szólt semmit, úgy láttam, mintha olyan fáradtan nézne. Aztán egyszer csak eltűnt.

Megjelent ám más is. Mikor a házunk leégett, valaki ott meghalt, mikor a kelengyémet akarta mindenáron megmenteni. Aztán benn égett szegény. Két hétre rá kerültem el ide. Aztán a rossz szelleme begyűtt itt az ajtón. Ott állt, és aszondta, nem haragszok rád, ha meghaltam is. De azér meglátogatlak. Tudtam, hova mész. Aszondta az uram, ő is mintha hallotta vóna, pedig nem ismerte. De még az anyósom is hallotta, ahogy átsuhant. Hoztak aztán szentelt vizet, keresztet fontak szalmából, de csak nagy sokára múlt el ez a helyzet. Mer ritka este vót, ha nem jelent meg. Én meg félttem. Még a régi papnak is megmondtam, a falumbelinek. Azzal én igen sokat beszéltem. Aszondta, vigyázz, csak imádkozzál érte, mer tudhatod, hiszen sokat jártál templomba, hogy rossz szelleme is van mindenkinek, meg jó is. Kérdezte, mit gondolok, ez a rossz szellem? Mondtam neki, biztos, mer úgy suhan fölöttünk. Aszondta, nem biztos, a jó szellem is suhanhat. De nyugodtan legyél, fogunk imádkozni érted.

Az itteni pappal még akkor nem vótam annyira beszédes. Jártam a templomba, de nem olyan sűrűn, mint később. Csak idább-odább mentem el gyónni. Aztán karácsonykor aszondja nekem a pap, kislány, te honnan kerültél ide? Jaj, de helyes kislány vagy. Mondom neki, itt lakom már, ide gyűttem férjhez. Nem gyóntatott, hanem elbeszélgetett velem. Az uramnak nem mertem elmondani, aszondta vóna biztos, hogy udvarolt nekem a pap.

Az uram testvére is pap vót. Egy igen-igen nagylelkű, igen okos ember. Magas posztra is emelték később, kispapokat tanított Pesten. Az meg az anyámhoz szeretett járogatni. Meg engem is igen szeretett. Egyszer adott nekem egy opálos fülbevalót. Nem tudtam hordani, a csatja nem vót jó, nem érte át a fülem. Pedig drága fülbevaló vót ám. Becseréltük, de amit kaptunk, az közel se vót olyan. Bánom, hogy nem tartottam meg. Az a pap is olyan szépen tudott velem beszélni. Szakállas vót. Az arca meg olyan szép fehér, piros. Jó ember vót. Pesten halt meg öreg papok között, otthonba. Édes ángyikám, mondta anyámnak mindig.

Nyócan vótunk testvérek. Mikor egyszer terhes lett az anyám, a bába mindenképpen el akarta csinyáltatni, mondta neki, hogy ne szülje meg. Ne tegye tönkre az életét, minek annyi gyerek? Aztán ez a pap aszondta anyámnak, ha a jóisten bárányt ad, akkor ad legelőt is. Pedig a bába hányszor mondta neki, hogy könnyen segít rajta! De aztán anyám annyira hallgatott a nagybátyámra, hogy nem vetette el egyiket se. Így lettünk nyócan testvérek. Pedig az a bába sok asszonynak elcsinyáltatta

ám a gyerekét. Őhózzá fordultak a jó gazdag asszonyok, akik meg tudták fizetni, meg vót, akit ő beszélt rá. Meg olyan is vót egyszer, hogy valami fiatalos kurvanő titokba szült, aztán valahova letette a gyereket. Soká találtak rá, de meglett. Aztán végig köllött vinnie a pici halott gyerekét a falun, így szégyenítették meg. Megcsinyálták ám vele.

Most megint mintha nem bírám el a fejemet. Pedig fekszek, nem üdögelek, mégis mindig megszédülök. Maradok nyugodtan, a hajam ráér holnapig.

Tiszatáj, 2022/4.